

ვოიციკი

მომხდელი პირნი:

ვოიციკი, გარიზ

კაპიტანი. ემიში. ტაგვარაშვილი
თქმარაშვილი. ანდრეი. მარტოვი
გალაპანის პატრონი, გაზრის მოაბტი
მოხუცი არღენი, ეზრაელი, მთხრომელი
პირველი მხარედი. მორე მხარედი
მთე, მთერი კარლი. ზეზი
პირველი. მორე, მესამე ბავშვი
პირველი, მორე კაცი
პოლიციის მომხმარებელი

ჭარისკაცები. სტუდენტები. გოგო-ბიჭები.
ბავშვები. ხალხი

კაპიტანთან

(კაპიტანი სკამზე ზის; ვოიციკი პარსავს.)

კაპიტანი. ნელა, ვოიციკე, ნელა; ყველაფერს თავისი ჭერი აქვს თავბრუ დაშახვიე. მე რა თავში ვიხალა მერე ის ათი წუთი. დღევანდელ დღეს რომ გამოშრები? ვოიციკე; დაფიქრდი: კარგა ოცდაათი წელი კიდევ უნდა იცოცხლო, ოცდაათი წელი გამოდის, ხამას სამოცი თვე! დღეები იანგარიში საათების წუთების წუ ზოგავ, ვოიციკე!

ვოიციკი ნამდვილად, ბატონო კაპიტანო.

კაპიტანი. შიში მოპყრობს ხოლმე ქვეყნიერების გამო, როცა მარადისობას ჩვეულებრივად. ამოღება, ვოიციკე; ამოღება მარადიული: მარადიულია ის, რაც მარადიულია; ეს შენც ხომ გეხმის; ეხლა: ესეც არაა მარადიული, ესეც წამია, ერთი წამი... ვოიციკე; ურუანტელი მივლის ხოლმე იმის გაფიქრებაზე, რომ დღემოწა დღეში ერთ ბრუნს აკეთებს თავის გარშემო რა უაზრო დროისგლანგვაა! რა ეშ. მაკად! ვოიციკე წიხვილის ქვას ვეღარ ვუყურებ ხოლმე, მეღანქოლია მოპყრობს.

ვოიციკი. ნამდვილად, ბატონო კაპიტანო.

კაპიტანი. ვოიციკე; რა გატანჯული გამოი-

ყურები უკვლავისი წიხვიერი კაცი ახე არ შეება. წიხვიერი კაცი, ხინდისი რომ ხუფთა აქვს, ისეთი... რას დამუწეხებულხარ, ვოიციკე! ამინდი როგორია დღეს?

ვოიციკი. ცუდი, ბატონო კაპიტანო, ცუდი: ქარია!

კაპიტანი. მეც რაღაც შარიშერი მესმის გარეთ; ახეთი ქარი თავს მაგონებს ხოლმე. (ეშმაკურად) მგონი, ჩრდილო-ხამხრეთიდან უნდა ქროდეს, არა?

ვოიციკი. ნამდვილად, ბატონო კაპიტანო.

კაპიტანი. გა-მა-მა! ჩრდილო-ხამხრეთი ომ, რა ხუფელი ხარ, ხაშინდელ ხუფელი... (მომლბარი:) კი კაცი ხარ, ვოიციკე... მაგრამ (ღირსებით:) ვოიციკე; წინება არა გაქვს! წინება არის, როცა ადამიანი წინობრივია; ხომ გეხმის, კარგი სიტუვია წინება. შენ კი ბავშვი გყავს ეკლესიის ლოცვა-კურთხევის გარეშე, როგორც ჩვენმა ღრმადიანობებულმა ბატონმა კაბელანმა ბრძანა, — ეკლესიის ლოცვა-კურთხევის გარეშე. ჩემი ნათქვამი კი არაა ეს.

ვოიციკი. ბატონო კაპიტანო, უფალი ღმერთი არ დაიწყებს იმის გარჩევას, აკურხებს თუ არა ამ საწყალი კიპიელას ჩახახვა. ხომ თქვა უფალმა: „დაცადეთ ურმებმა! (გაგას მოხლად ჩემდა.“

კაპიტანი. რა-რა? რა პახუზია ეს თავგავა ამინდი. როცა ვამბობ: „შენ“, მხედველობაში მყევხარ შენ, შენ...

ვოიციკი. საწყალი ხალხი ვართ, ბატონო კაპიტანო, ხომ იცით: ფული, ფული თუ ფული არა გაქვს, ბიჭი ხარ და ცარიელა წინობით გააჩინე ქვეყანაზე შენი მსგავსი ხორციელი არ ვართ ყველა? მაგრამ ჩვენისთა. ნების ხაშველი. ეტყობა; არც აქაა, არც იქ. ზეცაში რომ ავადო; მგონია; იქაც კეკა-ქუხილს მიგვახმარონ.

კაპიტანი. ვოიციკე; ხათროების ნატამალი არ გაგაჩინა! შენ არა ხარ ხათრო კაცი! ხორციელიო ფანჯარასთან რომ ვიწქეი, ნაწვიმარზე, და გუბებზე მოხტუნავე თეთრ წინდებს რომ ვუკებდი... დასწველს ღმერთმა, ვოიციკე; აი მაშინ დამეტყვა ხიუვარული განა მე კი

არა მაქვს ხორცი. მაგრამ, ვოიცეკ, ხათნობა! ხათნობა! თორემ რა ღაჯო გავატარებდინ ხულ ვეუზნები ჩემს თავს; შენ ხათნო კაცი ხარ, (მომღბარო!) კაი კაცი, კაი კაცი.

ვოიცეკი. დიახ, ბატონო კაპიტანო, ხათნობა... ჭერ ვერ მომიცლია მაგისთვის. ხომ იცით, ღარიბი ხალხი ვართ, (ხათნობა არა გვაქვს) იტყობს, ბუნება გვაქვს ასეთი; თორემ ბატონი რომ ვიყო და ქველური რომ მქონდეს და ხათი და ხერთუკი და კეთილშობილი და-პარაკიე რომ შემეძლოს, ხათნოც ვიქნებოდი. ეს ხათნობა კარგი რამ უნდა იყოს; ბატონო კაპიტანო, მაგრამ ერთი ღარიბი ვინმე ვარ! ძაბიტანი, კარგი, ვოიცეკ, კაი კაცი ხარ, კაი კაცი, მაგრამ ბევრს ფიქრობ და ჭაღის ეს; ხულ ამ გატანჭული გამოიყურებო... დაშლავა ამ კამოთა. წადი ეხლა, და ახე თავქუდ-მოსვლელი ნულა ირბენ; ნულა, ნება-ნება დაუუვი ქუჩას!

მინდორი. შორს ძალბაძი მონანს.

(ვოიცეკი და ანდრესი ბუჩქნარში წინელს ურბან.)

ანდრესი. (უტყვენს.)

ვოიცეკი. არა, ანდრეს, ნაღდად დაწვევლილია ეს ადგილი. განათებულ ზოლს ხედავ ბალახზე, ხოკო რომ მოსდებია? ხალაოობით იქ თავი დაგორავს ხოლმე. ერთხელ ერთმა ხელში აიღო, ზღარბი ეგონა; ხაშმა დღემ გაი-არა და უღებოც გაჭიმა. (ჩუმად.) ანდრეს, მასწინა იყვენ ეგნო, ნაღდად ებრე; მას-სონები!

ანდრესი. (მღერის.) უსრცჳვრებო იხხდნენ, გადაჰამეს მწვანე, ქორფა ბალახი...

ვოიცეკი. ჩუ! გეზმის, ანდრეს? გეზმის? რაღაც ხდება!

ანდრესი. გადაჰამეს მწვანე, ქორფა ბალახი, ფეხვიც არ შეარჩინეს.

ვოიცეკი. რაღაც ხდება ჩემს ზურგსუკან, ჩემს ფეხქვეშ. (ფეხს დასცხვებს მიწას.) ფუტურა, რა, გეზმის? აქ ქვევით, ფუტურაო! მასწინები! **ანდრესი.** შეშინია.

ვოიცეკი. რა უცნაური ხიჩუმეა, ხუნთვეა ვერ გამოხედავს... ანდრეს!

ანდრესი. რა?

ვოიცეკი. თქვი რამე! (თვალი უშტერდება.) ანდრესი როგორ განათდა ქალაქის თავზე გავარვარებულა ყველაფერი! ეახ ცეცხლი მოსდებია და ნაღარახავით ქუხს რაღაც. როგორ გვახლავდება წავედით! უკან არ მიიხედო! (ბურქებისკენ უბიძგებს.)

ანდრესი (მცირე პაუზის შემდეგ). ვოიცეკი კიდეა იხმის?

ვოიცეკი. გაჩუმდა, ყველაფერი შეწყვეტდა თითქოს ქვეყანა ამოწყდაო.

ანდრესი. გეზმის? დოლს უკრავენ, უნდა წავიდეო.

ძალბაძი
მარია ბევრეტი ხელში ფანჯარასთან. მარგრეტო, ჩივილიან ჯარისკაცები ტამბურმაიორის წინამძღოლობით.

მარია. (მკლავზე არწევს ბავშვს.) ეი, ბიჭო! ტრამ-ტარა-რამ-ტარა-რამ! გეზმის? მოდიან! მარბრმში, რა ვაუკაცია! დევია ნამდვილი მარია, ლომივით მოახიჯებს! (ტამბურმაიორი სალაშს აძღვეს.)

მარბრმში. ეი, შეზოხელო, რა აღერსი ჩავიდეა თვალებში ეგფეხი რომ არ გჩვევია? **მარია.** (მღერის). ჯარისკაცებო, კარგო კაცებო...

მარბრმში. ერთი უუურე, თვალები როგორ უბრწყინავს!

მარია. ოჰ, მიბრწყინებს, მერე? შენ კიდე შენი თვალები ურბის მიუტანე გახაპრალეზლად, ეგებ ორ ღილად მაინც გაახალო!

მარბრმში. რაა?! ერთი ამხ უუურე! გომ-ბიო! მე პატიოსანი ქალი ვარ. შენ კი, ქვეყანამ იცის, შვიდი ხელი შარვლის შიგნით რომ იუჯრები!

მარია. თახხირი! (ფანჯარას ხურავს) მოდი, ჩემო პატარავ! ნეტა რას გვერჩის ეს ხალხი. ერთი საწყალი კახისშვილი ხარ და შენი უკანონო ცხვირპირით დედიკოს ახარებს! (მღერის):

გოგონავ, რახა იქმ?
შვილი გუავს და ქმარია არა.
მეკითხები? რა გითხრა,
ღამეები ვმღერა:
ნანა, ჩემო ბიჭო,
ნანა, ჩემო პატარავ,
(ფანჯარასზე კაკუნია.)
ვინ არის? ურანც, შენ? შემოდი.

ვოიცეკი. ვერა, შემოწმებხს უნდა მიუვსწრო.

მარია. დაუბერე წინელი კაპიტანს?
ვოიცეკი. მო, მარია.

მარია. ურანც, რა დაგეგმართა?

ვოიცეკი. (იღუმელ). მარია, იხვე რაღაც იყო... იცი... როგორ წერია: და ავა ეხრეა, აღვიდოდა აღი ცეცხლისა ქუეყანით, ვითარცა არმურნი ხაზმილისა.

მარია. აღამიანო!

ვოიცეკი მთლად ქალაქამდე მომდია. რაღაცაა, ჩვენ რომ ვერ ჩავწვდომივართ. ვერ გავიგო და ტკულიან გვშლის; ნეტავ რა უნდა იუოს?

მარია. ურანც!

ვოიცეკი. უნდა წავიდე... ხალაოს — ხაზრბახზე! ცოტა რაღაც ვიშოვე იხვე. (მიდის.)

მარია. გამოავიძებს ეს კაცო რეები ელანდებია ბავშვს ზედაც არ შეხდება. ერთხელ იქნება, შეირყვება ამ თავისი ფიქრებით... რაო, ბიჭო, რას გატარებულხარ? გეშინია? როგორ ჩამოხრწელიდა; კაცო იფიქრებს დავბრძოვდიოქნება დროს კი თითქმის ფარანი ანათებხო გაჩრდიან. ვეღარ ვაღებ, შიში მიპყრობს: (გაღის)

ბალაბანი. ჩირბლდნები. ხალხი.

მოხუცი (მღერის) და ბავშვი (ცეკვავს არღანზე);

არა არის ამ ხოფელში მარადი.

ჩვენც სიკვდილის შვილები ვართ უველა, ეს ამბავი კარვად მოგვხებენება...

მონიკაძი. ტაშ-შიი საწყალო კაცო, მოხუცო კაცო, საწყალო ბიჭო, პატარა ბიჭო! ვაება და ტაშ-ფანდურის იცი, მარია, ჩანს, რაც მეტს გაისულელებ თავს უფრო ჰქვანი გამოდები. მახსარაობა ცხოვრება, კარგია ცხოვრება (ორივენი განაგრძობენ გზას ბაზრის მოპირისპივე.)

მონიკაძი. (ბალაბანის წინ დგას კაცურად ჩამოშლ კოლთან და გამობრუნებულ მიიშინთან ერთად). ბატონებო, ბატონებო! იხილეთ ეს ქმნილება ამ ნახთ, როგორც ღმერთს გაუჩინია: არაფერი, ბრულიად არაფერი. ახლქკი დატებით ზელოვნებით: დადის გამართული, აცვია ქურთუკი და შარვალი, ხმალი ჰკიდაი მიიშინი ქარისკაცია; მაგრამ ქერ ბევრი არაფერი, ადამიანთა მოდგმის უდაბლესი საფეხური. აბა, მიხსალმე საზოგადოებას! ახე... ახლა ბარონი ხარ. კაცია (საყვირზე უკრავს); მუსიკალურიცაა ეს მიიშინი... ბატონებო, აქ იხილეთ ახტრონოზიულ ცხენსა და პატარა კანალიურ ჩიტებს, ფავორტებს ევროპის ყველა გვირგვინისანი გვაშისა... მხურველი მათგან შეიტყობს ყველაფერს: თუ რა ხნისაა, რამდენი შვილი ჰყავს, რა ხენი ხეობს... წარმოდგენა იწუება ის იქნება იმავ დროს და საწყისი დებაწყისხისა!

მონიკაძი. ვინდა?

მარია. შევიდეთ. რა ფონები აქვს იმ კაცს და ცოლსაც, შარვალი აცვია! (ორივენი ბალაბანში შედიან.)

ტამბურმანიონი. მთიცი იმას ზედავ? რა ქალია უნტროფიონი. დასწყევლოს ეშმაქმა! რა საჯიშეა კიჩახიბების პოლიბთვინ!

ტამბურმანიონი. ტამბურმანიონების გახამრავლებლადაც არაა ურჩაო!

უნტროფიონი. თავი როგორ უქირავს! რამსიძიმე დალალები აყრია მხრებზე! ან რა თვალები აქვს!...

ტამბურმანიონი. თითქმის კაში ან საყვამურში იყურებოდე. წამო, შევეყვით!

გაჩირბლდნებულ ბალაბანში

მარია. რა ხინათლეა!

მონიკაძი. პო. მარია, შავი კატეხუნი! ხული თვალებით. უუ, რა საღამოსა! **ბალაბანის ბატონი** (ცხენი გამოჰყავს). აბა, გვიჩვენე შენი ნიში! შენი პირუტყვული გონიერება! შერაცხვინე ადამიანთა მოდგმა ბატონებო, ეს ცხოველი, თქვენს წინაშე რომაა, თავის კუდით, ოთხი ჩლიქით, გახლავთ წიქარი ყველა სწავლული საზოგადოებისა; პროფესორი ჩვენს უნივერსიტეტში; სადაც სულენტებს ცენსონობაა და ფარკობაა ახწყვლის... ეს — უბრალო აზროვნებაა ქერ, აბა, ახლა კი ორაზროვნად აზროვნე! როგორ შერები ხოლმე, როცა ორაზროვნად აზროვნებ?.. არიან თუ არა სწავლულ საზოგადოებაში ვირები? (ცხენი თავს გაიქნევს.) ხედავთ ორაზროვნებას? ეს გახლავთ პირუტყვ-მეტყველებია დიბა ეს ხულაყ არ არის პირუტყვულად უფუნტური ინდივიდუმი; ეს — პროფუნებაა; ადამიანთა პირუტყვი ადამიანი... და მაინც — პირუტყვი, მხეცო, (ცხენი უღირსად იქცევა.) აი გვრე დაახში თავსლაფი საზოგადოებას! ეს პირუტყვი მაინც ბუნებაა, ზუპრე ბუნება! მიხატეთ... დაეკითხეთ ექიმს: შეავება ძალზე მავნებელია ნათქვამია: ადამიანი, მისდრე ბუნებას! მიწისა ქვიშისა და ჭუჭუბისგან ხარ შექმნილი, რაღას უნერფი მიწისა, ქვიშისა და ჭუჭუბის უმეტესს... ნახეთ, რა არის გონება: ანტროპი იცის, თითებზე კი ვერ დაუფულია; **რატომ?** აზრის გამოქვმა, ვადმოცემა არ ძალუძს მხოლოდ, მოკადოებული ადამიანია. უთხარი ერთი ბატონებს, რომელი საათია საათი გაქვთ ვინმე, ბატონებო? საათი...

უნტროფიონი (დინჯად და თავმოწონოდ იღებს ჯიბიდან საათს) **ა ბატონო!**

მარია. ამას უნდა ვუცქირო. (წინა რიგისკენ მიძვრება, უნტროფიონი ხელს შეაშველებს.)

ტამბურმანიონი. აი ქალი!

მარიას ოთახი

მარია. (კალთაში ბავშვი უწის, ხელში სარკის პატარა ნატეხი აქვს.) იმ მეორემ უხრძანა და... წახსავლელი იყო... (სარკეში იხედება) თვლები როგორ ბრწყინავს!... რა ქვაა ნეტავ? რა თქვა?.. ბიჭო, დაიძინე! დახუტე თვალები! მაგრამ! (ბავშვი ხელზე მიმალავს სახეს.) უფრო მაგრამ! ახე იყავი, წყნარად, თორემ მოვა და ქვაგყვანს! (მღერის:)

გაგონიავ, დარახები დახურე, თორემ მოხა ბიჭი მოვა, ხელს ჩაგვალებს და წავიყვანს ხომების ქვეყანაში.

(ისევ სარკეში იხედება.) ნამდვილად ოქროსი ცეკვის დროს როგორ მომიხდება! ჩვენისთანა გადღეობლებს ერთი პატარა კუთხისა და ხარკის ნატეხის მეტი არაფერი გვახადია ქვეყანაზე. მაგრამ მე მაინც იხეთივე აღისფერი

ტურები მაქვს. როგორც დიდ ქალბატონებს, პერამდე ხარკები რომ უღვათ და მათი ღამაზი ბატონები ხელებს რომ უკოცნიან. მე კი ერთი ხაწყალი დედაკაცი ვარ... (ბავშვი წამოიწიეს.) ჩუ, ჩემო პატარავ, დახუჭე თვალები, აი, ძილის ანგელოზი, როგორ დაბთის კედელზე! (სარკის ათინათს ათამაშებს), დახუჭე თვალები, თორემ იხე შემოგხედავს, რომ დაბრავდები!

(შემოდის ზოიციკი, მარიას ზურგსუკან, მარია შეხტება, უურზე ხელაფარებული.)

ვენიცაძე, რა გაქვს?

მარია, არაფერი.

ვენიცაძე, თითებს შორის რაღაც გიბრწყინავს.

მარია, ხაყურებია: ვიპოვე.

ვენიცაძე, ჩემს დღეში არ მიპოვნია იგეთი რამე, თან ორივე ერთად.

მარია, გინდა თქვა, რომ გახამრქელოდ მომცეს?

ვენიცაძე, კარგი, მარია... როგორ ხდინავს პატარას! მკლავებზე რამე შეუფინე, სკამზე არ ატკინოს. ოფის დაუსხამს შუბლზე: მთელი დღე მზის გულზე წვალემა არ გავყოფა, ძილშიც რომ ოფლში ვიწურებით ჩვენ ხაწყალები?.. აი, კიდევ ცოტა ფული, მარია, ხელფასია და ცოტაც — ჩემი კაპიტნის მოცემული.

მარია, ღმერთი გაჯანბრებს, ფრანც...

ვენიცაძე, წავედი მე, ხაღამოდე, მარია, კარგად.

მარია (მარტო, შიშველ პაუზის შემდეგ). მანც რა ხაზინდარი ვარ! დანაზე ვარ ახაგები... ემ რა ცხოვრებაა! ეშმაქსაც წაუღია ყველაფერი, კაციც და ქალიც!

მეორე სერა

ვენიცაძე, ექიმო

მედიკი, ეს რა ნახა ჩემმა თვალებმა, ვოიციკ! ვენიცაძე, რა, ბატონო დოქტორო!

მედიკი, დავინახე, ვოიციკ, ქუჩაში ფხამდი, კედელს აფხამდი, ძაღლივითი... ხამ გროშს კარგად იღებ დღეში, თავის უღუფითი ვოიციკ, არ ვარჯა ასე! წახდა ქვეყანა, გაოხრდა ხული...

ვენიცაძე, კი მაგრამ, ბატონო დოქტორო, რცა ბუნება მოითხოვს.

მედიკი, ბუნება მოითხოვს, ბუნება მოითხოვს! ბუნება მე ხომ დავამტკიცე, რომ musculus constrictor vesicae ნებას ეშორჩილებო? ბუნება! ვოიციკ, ადამიანი თავისუფალია, ადამიანის ინდივიდუალობა სწორედ თავისუფლებითი გამოხატებაა.. შარდი ვერ შეწყვიტებია! (თავს გაუქნევს, იელუბს ზურგზე დაიწყობს და ბოლოს ექვსს მოკვება.) ქამე უკვე შენი მუხუდო, ვოიციკ? მუხუდოს მტერი არაფერია, cruciferae იცოდეს! მეცნიერებაში რევოლუციის მოგახდენ, პაერში ავიტან ყველაფერს! ა შარდოვანა №10, გოგირდმეფა—ამო-

ნული. ბიპროქსიდი... ვოიციკ, კედე მფხამდი? შედი, ერთი, და სცადე! ვენიცაძე, არ შემიძლია, ბატონო დოქტორო!

მედიკი, (პათეტიურად:) კედელზე მიფხმა რომ შეგიძლია ხელწერილი მაქვს შენგან მიღებული, თანხმობა... დავინახე, ჩემი თვლით დავინახე, ის იყო, ფანჯარაში გავუავი ცხვირი და მზის მივეჭვირე, რომ ცემინებაზე მეწარმოებინა დავავარებო... (თავზე წამოადგება ვოიციკს.) არა, ვოიციკ, მე არ ვბრაზობ; სიბრაზე მაწვებელია, არამეცნიერულია, მე მშვიდად ვარ, სრულიად მშვიდად; ჩემი პულსი, როგორც ყველთვის, ხაშოცა, და სრულიად აუღელვებლად გაქლამარაკები, ღმერთმა დამიფაროს, ადამიანზე ახა ვინ გაბრაზდება; ადამიანზე! პრეტენსია რო უფილიყო, არაქათს რომ გამოაყლიდა ხოლმე კაცს! კედე მამ მაგრამ, ვოიციკ, კედელზე მაინც არ უნდა მიგეფხა...

ვენიცაძე, იხით, ბატონო დოქტორო, ზოგჯერ ახეთი ხახათი აღმოჩნდება ხოლმე კაცს, ახეთი სტრუქტურა... ბუნებას რაც შეეხება, იქ ხულ სხვაწაირადაა საქმე, ბუნება... (თითებს გაატაკუნებს) ისეთი რამაა... როგორ გითხრათ... მგაღლითად.

მედიკი, ვოიციკ, იხე ფილოსოფოსობი! ვენიცაძე, (ნღობით:) ბატონო დოქტორო, როდისმე რაღაც გაორებული ბუნების მაგვართან გქონიათ საქმე? რცა შეადლისხან მზე აქერს, ქვეყანა კი თითქმის ცეცხლშია გახვეული, რაღაც ხაზინელი ხმა მელაპარაკება ხოლმე!

მედიკი, ვოიციკ, შენ აბერაციო გაქვს! ვენიცაძე, (თავს ცხვირზე მიიღებს). ხოკობი, ბატონო დოქტორო, აი, რაშია საქმე, გინახავთ როდესმე, როგორ ფიგურებად ამოდიან ხოლმე ხოკობი? არის ნეტაც ვინმე ამის ამომცხობი?

მედიკი, ვოიციკ, შენ გვირს მშვენიერი aberratio mentalis partialis. ტიპი — მეორე; შეხანიწნავად გამოხატულია ვოიციკ, ულუფა მოგემატება! ტიპი მეორე; აკვირებული იდეა ხაერთო შერაცხადობის მდგომარეობაში... შენ იხე იხე საქმიანობ? პარსა? შენს კაპიტანს?

ვენიცაძე, ნამდვილად, ბატონო.

მედიკი, მუხუდოს ქამ?

ვენიცაძე, ყველდღე, თავის დროზე, ბატონო დოქტორო, დანაზოვს ცოლს ვამღებ. მედიკი, მსახურობ რიცინად?

ვენიცაძე, დიახ, ბატონო.

მედიკი, ხაინტურებო შემოხვევა ხარ, ხუბი-ეტლო ვოიციკ! თუ უჩაღად მოიქცევი, ულუფა მოგემატება! მაქა მაჩვენე... მამ.

მარიას ოთახი
მარია, ტამბურმეორი.
ტამბურმეორი, მარია!
მარია, (ვნებით უურებს.) ახა, ერთი, გა-

აბრ-გამოიარე... ხარცით შერდი გავეს და ლო-
მის ფაფარცით წერო... ეგეთი არფერი მინა-
ხავს, ყველა ქალს დავუყენებ თავალებს!
ტამბურმბინორი. კვირაობით რომ ხალღე-
ხასწაულო ჭილაში და თეთრ ხელთათმანებში
გამოყვეწუბო ხოლმე, მაშინ უნდა მნახო შენ.
უხს... პრინცი ამბობს ხოლმე ჩემზე; მაგარი
ვინმეაო.

მბრნა (დაცინვით). ოხ, კაი ერთი... (წინ
დაუდგება.)
ტამბურმბინორი. მაგრამ შენისთანა ქალი...
ჟასწყვედლოს ეშმაკმა, არ უნდა მოვაწყუთ
ეხლა ჩვენ პატარა ტამბურმბინორების ხაშენი?
მა? (მოეხვევა.)

მბრნა, (ღანაღვლიანებული). არ მომეკარო!
ტამბურმბინორი. შენ რა მხეცი ყოფილხარ!
მბრნა. (მძინვარედ.) არ მომეკარო!
ტამბურმბინორი. რა ქაჯი შეგადვრა!
მბრნა; ეშმაკსაც წაუღია ყველაფერი, ხუდ
ერთია!

ჭუჩა

კაბიტანი. ექიმო, კაბიტანი ბნენშით მოუყვებო
ქუჩას. ჩერდება, ქშინავს, უკან იხედება.

პაპიტბანი. ბატონო დოქტორო, ახე რა მი-
გარბენინებთ! ჭობსაც როგორ აქეთ-იქით იქნეთ!
თითქოს ხაყუთარ ხიკვდილს მიხედვდეთ! წე-
ხიერი კაცი, ხინდისი რომ ხუფთა აქვს, იხეთი,
ახე ჩქარა არ დადის წეხიერი კაცო... (სერთუქ-
ზე ეგაჩება ექიმს.) ბატონო დოქტორო, მომე-
ციოთ იმის საშუალება, რომ ერთი კაცის ხი-
ცოცხლე მიპნე ვინმეს!

მძინვი. მერქარება, ბატონო კაბიტანო მერქა-
რება!

პაპიტბანი, ბატონო დოქტორო, იხეთი ნაღვ-
ლიანი ვარ იხეთი მელანქოლია მჭირს ხუდ მე-
ტირება ჩემს ხერთუკს კედელზე ჩამოკიდებულს
რომ ვხედავ ხოლმე...

მძინვი. მშ! სიხსუქენ ქონი, სქელი კიხერი:
აპოპლექტური კონსტიტუცია. ზოო. ბატონო
კაბიტანო თქვეც შეიძლება მიიღოთ Apoplexia
cerebri, თუშეცა, შეიძლება, მხოლოდ ცალ-
მხარით, და მხოლოდ ნახევრად დადამბლავდეთ,
ან კიდევ; უქოთს შემთხვევაში, შეიძლება გო-
ნებრცხვად დადამბლავდეთ, უხადრუჯი არხებობა
კი ნაწარმით, ან, დაახლოებით ახეთის თქვენი
პერსპექტივები უახლოესი ოთხი კვირის მან-
ძილზე! ხერთოდ კი, შეშობლია დახეცითებით
გითხრათ, რომ წარმოადგენთ ერთ-ერთ სპინ-
ტრულ შემთხვევათაგანს და, თუ ღმერთმა იხე-
და და ენა მხოლოდ დაწილობრივ დაეცემაშლა-
ვათ, მაშინ ჩვენ ჩავატარებთ უკვდავ ექსპე-
რინენტს.

პაპიტბანი. ნუ მაშინებთ, ბატონო დოქტორო!
კაცი მართლ შიშსაც მოუკლავს. ცარიელ
შიშს... უკვე თავაღწინ მიდგან ხალხი ღიმიონ-

ბით ხელში... მაგრამ: ჩემზე იმას მაინც იტყ-
ვიან, კაი კაცი იყოო, კაი კაცი, ბატონო-
ლურსმანო!

მძინვი. (ქუდს გაუშვებს). რა არის ეს, ბა-
ტონო კაბიტანო? ეს არის ცარიელი გოგრა,
ღრმად პატივცემული ბატონო მწყობრის მა-
ჩანაღვდი!

მძინვი (ჩაკეცავს ქუდს). ეს რაღაა, ბატონო
ექიმო? ეს არის გავხანური, უხაყვარლებო ბატო-
ნო კუხობლურსმანო! მე-მე-მე! კი არ გეწყვი-
ნოთ! მე წეხიერი კაცი ვარ, მაგრამ მეც ვიცი,
ეგეთები; თუ გაჭირდა, ბატონო ექიმო. მე-მე-მე.
თუ გაჭირდა... (მოდის ვოიცეკი და ცდილობს
ჩქარი ნაბიჯით აუქციოს გვერდი)... ეე; ვოიცეკი
ხათ მიიქარა ახე, ზედაც რომ არ გვეყურებს
სდექი, ვოიცეკი! რა გახსნილი სამართებელი
იხე დაქობხარ აქეთ-იქით; ვინმე არ წაოგვეჭრის
იხე მირბიხარ, თითქოს ხაყურისებვის პოლეს
უნდა მიხწრო და წვერი. გამარსო შენი ჩა-
მოსახრბონი თოკის დახატებაზე, ვიდრე გას-
ცენიათ. მართლა; წვერებზე გამახსენდა; რა-
ღაც უნდა მეფქვა... გრძელ წვერზე...

მძინვი. ნიკაზე მოშვებული წვერი; უკვე
პლინიუსი ლაპარაკობს იმაზე, რომ ქარისკაცები
უნდა გადამატროს...

პაპიტბანი, (აგრძელებს). აა, გამახსენდა...
როგორაა საქმე ვოიცეკი, ჭერ არ გიპოვია მათ-
ლაფაში თმის ღერი? არ გეხმის? ვინმე თმის
ღერი, მაგალითად, მეხანგრის, ან უნტეროფიც-
რის, ან ვინმე... ვინმე ტამბურმბინორის წვერ-
ულგაშიდა? მა; ვოიცეკი თუმცა შენ კარგი
ცლივი გუავს; არ დაეთრევა აღმა-ღაღმა სხვე-
ბივით

ვოიცეკი. ნამდვილად, ბატონო კაბ... რას
გულისხმობთ, ბატონო კაბიტანო?

პაპიტბანი. რა ხახე გაუხდა ქედლის... სუპში
კი ვერ ნახო, შეიძლება, მაგრამ, თუ ფეხს აუჩი-
ქარა; იმ კუთხის იქით იქნებ კიდევ შეხწრო
ორ წუვად ხავეს თვალთ, ორ წუვად ხავეს;
ვოიცეკი, მეც მიგრძვინა; ვოიცეკი, სიყვარული,
ქელო, რა ცარცისფერი დაგედო!

ვოიცეკი. ბატონო კაბიტანო, ერთი ხაწყალი
ოხერი ვარ... და მის მეტი არაფერი მახადია ქვე-
ყანაზე. ბატონო კაბიტანო, თუ ხუმრობთ...

პაპიტბანი. ხუმრობთ! მე? რა მებუბრება,
ბიჭო!

მძინვი. მამა, ვოიცეკი, მამა... ჩქარი, ძლიერი,
ნაწყვეტ-ნაწყვეტი; არათანხარი.

ვოიცეკი. ბატონო კაბიტანო, მიწა ქოქოხე-
თივით გავარჯარებულა... მე კი ვიყინებო, ვი-
ყინებო... ქოქოხეთი ცივია, ხანაძლეოს ჩამოვალ...
შეუძლებულია ღმერთო! ღმერთო! შეუძლებუ-
ლია!

პაპიტბანი. ე, ქელო, ხომ არ გინდა... ვრ-
თი-ორი ტყვია ხომ არ გინდა შუბლში! არ
გამბურდა თვალებით? მე კი კარგად გეპარო-

ბი, წიხიერი კაცი რომ ხარ, იმიტომ ვოცეკვ, წიხიერი კაცი!

მამიში, ხახის კუნთები გაქვავებული, დაჭიმული, დროდადრო უფრთხობ, პოეზია — ძლიერებული, დამაბული.

ვრიცხავი, მე წავალ, ძანაც შეიძლება, კაცლომ ძანაც შეიძლება... კარგი ამინდია, ბატონო კაპიტანო, არა? ნახეთ, რა მშვენიერი, მკვირი, რუხი ცაა! რა სიამოვნება იქნებოდა შეგ კავის ჩაქედება და თავის ჩამოხრჩობა, მარტოოდენ პატარა განსხვავების გამო „შო“-სა და „შო და არა“-ს შორის, ბატონო კაპიტანო, „შო და არა“! ნუთუ „არა“-ს ბრალი მიუძღვის „შო“-ში ან „შო“-ს „არა“-ში? უნდა ვიფიქროს ამაზე, (ღიღი ნაბიჯებით გადის, თანდათან ფეხს უჩქარებს).

მამიში, (უკან მისდევს), ფეროშენია ვოცეკვ, უფუფა გეშატება!

პანტიბანი, თავბრუ დამახვია ამ ხალხმა, რას დაქრიაინ აუღაუფდა ოინბაში იხე მიბოტებს, ობობას ჩრდილი გეგონება, ჭუჭა ოინბაში კი ძუნძულით მისდევს, აუღაუფდა ეღვია, ჭუჭა — ჭეკა-ქუხილი... შა-შა საოცრებაა, გრაცხეცია!

მარინას ოთახი

მარია, ვოცეკვ.

ვრიცხავი (ჩააშტერდება და თავს გაიქნევს), მში ვერაფერხაც ვერ ვატუბო... ვერა, ოხნი შაინც შეგატუბო, წიხლით შეგაღებინ!

მარინა (შეინებულა), ფრანც, რა მოგდის ხული გაგიდინი? ფრანც!

ვრიცხავი, ცოდვა, შიში და დიდი ცოდვა... იხე უარს, რომ ცაში ანგელოზებიც აუქოთებია! აღისფერი ტურები გაქვს, მარია, ნეტავ წუღულებიც ზომ არა გაქვს ზედ? მარია, იხე ლაშაში ხარ, როგორც თვით ცოდვა... ნუთუ შეიძლება მომაკვიდნებელი ცოდვა ახე მშვენიერი იყოს?

მარინა, ფრანც, ხოდაც ხიციანებით!

ვრიცხავი, შადუღრისი.. აქ იღვა? აქ? აქ?

მარინა, დღე გრძელია, ქვეყანა — ძველი, ერთ ადგილას ბევრს მოუწევდა ღვთა: უფლის თავისი ჭერი აქვს.

ვრიცხავი, აი ვხედავ!

მარინა, თვალი თუ გიჭირს, დღისით—შინით ბევრი რამე ჩანს.

ვრიცხავი, უხეშენი (მივარდება).

მარინა, არ მომეკარო! ხელის გარტყმის მიჩვენია, დანაზე ამავო. ათი წლისას ვერ მიხედავდა მამაჩემი ხელის ხლებას, ერთს რომ შეგხედავდა თვალმანი.

ვრიცხავი, ბოლო.. არა, რამე უნდა დაგტუბოდა! უფსკრულია ურველი ადამიანი: ჩახედავ და თავბრუ დაგხვევია... თვით უმანკო-

ებახავით ირგება, უმანკოვაც, დატრეკანაში ვიცი, რომ რა ვიცი... ვინ იცის... (დადის)

სადარაჯოს ოთახი

ვოცეკვ, ანდრესი

ანდრესი (მღერის),

მეფუნდუქს მოახლე ჰყავს ურჩალი, დღედაღამე ხალში ზის, თავის ხალში ზის...

ვრიცხავი, ანდრესი!

ანდრესი, რა იყო!

ვრიცხავი, კარგი ამინდია.

ანდრესი, ხაკვორო ამინდია ნამდვილი... ქალაქკარტო მუხიკას უკრავენ, ეს წუთია, მთელი ქალები იქ გაიკრიფენ; მიღუთის ხალხია ალბათ შეგროვილი და არის ერთი ამხავი ვრიცხავი! (აფორებულა), ცეკვავენ, ანდრესი, ცეკვავენ!

ანდრესი, რა დროს ატარებენ..

ვრიცხავი, ცეკვავენ, ცეკვავენ!

ანდრესი, ცეკვავენ და იცეკვონ, ჩვენ რა, თავის ხალში ზის.

შუალამეშქე

ჭარბკაცებზე უჭირავს თვალი.

ვრიცხავი, ანდრესი, წუნარად ვერა ვარ.

ანდრესი, ხუღელი რომ იქნება კაცი!

ვრიცხავი, უნდა გავიდე, ხული თვალწინ მიტრიალებს, ცეკვავენ, ცეკვავენ ხელები, ალბათ, რა ცხელი აქვს! დასწყევლოს ეშმაქმა, ანდრესი!

ანდრესი, რა გინდა!

ვრიცხავი, უნდა წავიდე, შევხედო.

ანდრესი, გადარეულა ვილაც კახის გულისთვის?

ვრიცხავი, უნდა გავიდე, ცხელა აქ.

ფუნდუქი

ფანჯრები ღიაა, ცეკვავენ, სახლის წინ — სკამები, შეგვრდება.

პირველი შვირადი.

ხვების პერანგი მაცვია,

ხული არყის სუნად მიყარს...

მეორე შვირადი, მშაკაც, მშობის ხათრით,

ერთი პატარა ნახვრეტი ზომ არ გავიკეთო ნატურაში? ახაა! გავხვრეტო ნატურაში შეც მავარი ვარ, ზომ იცი... მძორზე რწყული არ უნდა შეგარჩინო ცოცხალი!

პირველი შვირადი, ხული არყის სუნად მიყარს...

ფულის ხოლოც ფანჯაი ყვავილო, მაინც როგორაა ახე კარგი ეს ქვეყანა! მშაკ, ხედვისგან ლამის კახრი გავავსო ცრემლით! ნეტა ცხვირების ადგილას თითო ხოთლი გვეყავს, უღლში ჩაუფარკრეხილით ერთმანეთს!

სხვაში, (ერთად მღერის).

ტუეში ცხენით მიდიოდდა

შუალეკელი მონადირე,

ბერი-მერი, რა ჭოხია ნადირობას

მეწინე დავაბიზინებულ მინდორზე,
რა ქობია ნადირობას გეზიანს.
(ვოიციკი ფანჯარას მიაღებდა, შარია და
ტამბურმაიორი ცეკვით ნაუქროლებენ და ვერ
ამჩნევენ.)

ვოიციკი. იხი იხი დასწევლოს ეშმაქმა
მარბა (ცეკვა-თამაშში) მიდი, მიდი!
ვოიციკი (სუნთქვაშეკრული). მიდი-მიდიო!
(უცბად წამობტება და ისევ მოწვევით ეშვებ-
და სკამზე.) მიდი-მიდიო! (სიმწირი ხელებს
იმტრევეს.) იტრიაოთ იტყვიეთ! რატომ ღმერ-
თი შივს არ ჩააქრობს, რომ უველაფერი ავ-
ხორც ფერხულში ჩაებას, კაცო და ქალი, ადამი-
ანი და პირუტყვი?! მიდიო, დღისით-მზისით,
მიდიო, ზედ ხელისგულზე, ბუზებივითი კახანა
ჩა გახუტრებულაი, ჩა ცხელია მიდი, მიდიო!
(წამბურში) ოხხი წელზე როგორ ხვევს ხე-
ლახსი უკვე მაგიანი ჩემი როგორც იყო ადრე-
ხე! (რეტდასმულივით დავარდება.)

პირველი შუბრილი (ქადაგებს მეგიღებზე
მღაგოი) და მიინც, როცა მგზავრი მიადგება
დროის მდინარეს, ან კიდევ ღვთიურ სიბრ-
ძნეზე პახუხის გახაცემად დაეითხება თავს:
რატომ არხუბობს ადამიანი... რატომ არხე-
ბობს ადამიანი? ამინ, გეტყვით თქვენ: რით
იხსოვრებდა გლეხი, მღეპავი, მეწალი, ექიმი,
ღმერთს რომ კაცი არ გაეჩინა? რით იხსოვ-
რებდა მკერავი, ღმერთს რომ კაცისთვის სიბრ-
ძვილის გრძნობა არ შთაუნერგა, ან ჭარისკაცი,
ღმერთს რომ ურთიერთულუტის მოთხოვნილ-
ებით არ აღებურვა? ამიტომ ეტვი ნუ გაქვთ...
დაიბ, დაიბ, საბურია და მშვენიერია, მაგრამ
წარმატული უკველი მიწვირა, ფულით ხოლოც
ობია! დახარულ, ძვირფასო მსმენელნო, მო-
დი ერთი ვახტანგური მოვხვათ, უჩიბს არგა-
ხაზრდელა! (საერთო მხიარულებაში ვოიცი-
კი გონს მოდის და თავქუდმოგლეჯილი გარბის.)

მინდორი

ვოიციკი. მიდი, მიდი. ტაში-ტაში ტაშ-
ფანდური, ხტირუბი მიდი, მიდი... ჩუ! რა
შესხის ქვემოდან? (მიწაზე გაიშობება.) ჰა?!
ჩახ ამბობთ? ხმაშაღლა! გამაგონეთ დაკალი,
ბუქნა, დაკალიო?... დაკალი... დაკალი... ძუკ-
წა! მე? მე დაკალია? იქაც ეს შესხის, გა-
წყწყვეტლივ: დაკალი, დაკალი..

პასარამის ოთახი

(ლაშეა, ანდრესი და ვოიციკი საწოლზე).
ვოიციკი (ჩუმად). ანდრეს!
ანდრესი (ძილში ბურტყუნებს).
ვოიციკი (ანჭლრეკს). ანდრეს, ანდრეს!
ანდრესი. ჰა, ჩა იყო!
ვოიციკი. ვერ ვიძინებ. თვალს მოვხუჯავ
თუ არა, უველაფერი ტრიალებს, ვიოდინობის
ხმა მიდგას ყურებში, მიდი, მიდიო! მერე კედლი-
დან ვილაც მელაპარაკება. შენ არაფერი გეხის?
ანდრესი. იცეკვონ, თავში ქვა უშლიათ!
დავიალდე, კაცო, ღმერთი გვფარავდეს; ამინ.
ვოიციკი. ხუდ მესხის; დაკალი, დაკალი!
თვალეხსშეა დანახავით შესობა რხედსკა.

ანდრესი, დაიძინებ შე დამხუცებლო!
(ისევ იძინებს.)
ვოიციკი, მიდი, მიდი!
პაივის უყო

(ტულენტები და ვოიციკი ქვემოთ დგანან,
ექიმი — სხენის ფანჯარაში)

პაივი. ბატონებო, მე სახურაზე ვდგავარ,
როგორც დავითი, რომელმაც ბერსაზე იხილა,
ოღონდ მე ვერაფერს ვხედავ, გარდა ნიფხე-
ხისა, გოგონათა მანიაოხნი რომ შრება. ბა-
ტონებო, ჩვენ მივაფიქვით ძალზედ მნიშვნელო-
ვან საქობს სუბიექტის მხრეტთან მისართუ-
ბის შესახებ, თუ ჩვენ ავიღებთ მხოლოდ ერთს
იმ საგანთაგან, რომლებშიც ორგანული თვით-
დადგინება ღვთიურისა აგრერიგად მაღალ ხა-
ფხუტურვა მანიფესტირებული, და დააკვირ-
დებით მის დამოკიდებულებას სივრცება, ფე-
დამიწახა და ცარგვალოთ, თუ მე, ბატონებო,
ამ კაბას ფანჯრიდან ვაღმოვაფიქვ: ჩა დამო-
კიდებულება ექნება ამ არსებას centrum gra-
vidationis-თან მისი საყოთარი ინსტიქტის
შესაბამისად?... ეე, ვოიციკი, (ბლავის.) ვოიციკი!
ვოიციკი (კატას იჭერს). იქიონება, ბატონო
დოქტორო!

პაივი. ხიპო, რა ბებიაშენივით იხუტებ
მაგ პირუტყვს გულში! (ქვემოთ ჩამოდის.)

ვოიციკი. ბატონო დოქტორო, კანკალმა
ამიტანა.

პაივი (გახარებული). უა მშვენიერია,
ვოიციკი! (ხელებს იფშენებს. კატას ხელში აიყ-
ვანს.) ამას ჩახ ვხედავ, ბატონებო! სურდლი-
ტილის ახალი სახეობა, მშვენიერი სახეობა!
(ლუპას ამოაქერხის, კატა გარბის). ბატონებო,
ეს ცხოველი სრულიად მოკლებულია ხამეც-
ნიერო ინსტიქტ... სამაგიეროდ, ზეგაძლიათ
ნახოთ სხვა რამ. შეხედეთ: ეს კაცო მეროხენდი წე-
ლიწალია, მუხუდოს მერს არაფერს ჭეხულებათ;
დააკვირდით შედეგს: მოუხმინეთ, ჩა არათა-
ნაბარი პულსი აქვს. ან ჩა თვალუბი!

ვოიციკი. ბატონო დოქტორო, თვალთ მიბა-
ნელდება! (ქდება.)

პაივი. გამხნედა, ვოიციკი! ერთი-ორი ფეღც
და მორჩება. გახიწკეთ, ბატონებო, გახიწკეთ!
(ისინი უსინჯავთ საფეთქლებს, მაჯას, კერძს.)
ჰო, მართლა; ვოიციკი, ერთი ყურებიც აამოძ-
რავე ბარემ, ბატონებმა ვინაწინ ამის ჩვენება-
საც ვპირებდი თქვენთვის; მუშაობს ორი
ყუნთო... აბა, მიდი...

ვოიციკი. ეეჰ, ბატონო დოქტორო!

პაივი. რაო, ვუბატონო, მე აგომოძრავო
ყურები?! კატახავით მეთხებიო, არა? ამრიგად,
ბატონებო, ჩვენ საქმე გვაქვს გარდამავალ ფორ-
მასთან ადამიანიდან ვირისკენ, საც შედგება
ქალური აღზრდიანა და დედანისა. რამდენი
ღერი თმა დაგაძრო უკვე დედაშენმა ხიჯვა-
რულით, შეილის მოხაგონებლად? ჩაღაც ძა-
ლიან შეგითხუდდა ამ ბოლო დროს კოჩორი
დაიბ. ბატონებო, მუხუდო!

ვროცამი, არაფერი გაგია?
 ანდრეისი, აქა, ერთ ამხანაგთან ერთად.
 ვროცამი, რაღაც თქვა, არა?
 ანდრეისი, შენ ვინ გითხრა? რა ვიცი, იცი-
 ნოდა და... შერე თქვა, მაგარი ქალია, კი
 ფეხები აქვს... ცეცხლივითააო.
 ვროცამი (შვილად). ასე თქვა? რა მღ-
 ნიწმერებოდა წუხელ? დანა რომ არა? რა სისუ-
 ლელუ არ დაგნიწმერება ზოლმე კაცს!
 ანდრეისი, ხაით, ქმობილო?
 ვროცამი, ჩემს უფროსს ღვინო უნდა მი-
 უჭტანო... ანდრეისი, იცი, ის მინც ურთადერთი
 გოგო იყო.
 ანდრეისი, ვინა?
 ვროცამი, არა, არაფერი, აბა, კარგად. (გა-
 დის.)

ფუნდემი

ტამბურმეორი, ვოიცეკი, ხალხი.
 ტამბურმეორი, მე კაცი ვარ! (მეტიღზე
 მუშტის იბაგუნებს.) კაცი ვარ-მეთქი ვინმეს
 რამე ზომ არ უნდა? ვინც არ მომერიდება, ხა-
 ელოარ უფინალყო შევუტენი ცხვირს! შვი-
 (ვოიცეკს) შენ, უი, დათიე! ეს ქვეუანა არაუი
 უნდა იყო, არაუი... და კაცმა უნდა ხვახს
 (ვოიცეკი უსტვენს.) შენ იქნება ენა ამოგაღო-
 ჩო და ტანზე შემოგახვიო! (ჩხუბობენ; ვოი-
 ცეკი მარცხდება.) გინდა ბებრის კუი-
 ლისოფენა მარა აღარ ჩაგახუნტო? გინდა?
 (ცეცხაწყვეტილი ვოიცეკი აკანკლებული ჯდო-
 ბა მერხზე). უსტვინე ახლა...

არაუი ჩემი ხულის მალამო.
 სიმხნეს მშატებს არაუი!
 მარინა ძაღვი, მაგრაღ მოხვდა.
 მორამა, სისხლი ხდის.
 ვროცამი, ყველაფერს თავისი ჩერი აქვს!

მეწვერილმანის ფარდული

ვოიცეკი, ებრაელი.
 ვროცამი, ძვირია ეს პისტოლეტი.
 ებრაელი, მა, როგორ, ყიდულობთ თუ არა?
 ვროცამი, ეს დანა რა ღირს?
 ებრაელი, სწორედ მისწრებია; ყველი ზნე-
 ბავთ გამოიკრათ? მა, როგორ? ჩემზე იაფად
 არაიცი მოკცემს. სიკვდილი იაფი უნდა დგო-
 ფდეთ, მაგრამ სულ მუქობადაც ზომ არა? მა, რო-
 გორ? ყარაბაიანი სიკვდილი გამოგვავთ.
 ვროცამი, ჭანა მარტო პურის ხაქრელად
 ფარავებს...

მინტაშლი, ორი გროში,
 მროცამი, მა. (მიღის)
 მინტაშლი, ჭანა! თითქოს ორი გროში ფუ-
 ლი არ იყოს. ძაღლიშვილი!

მარინა ორბან

შტარნი (წვეს და ზღაპარს უყვება თავის
 თავს თითებზე). ამას ოქროს ჭვირგვინი აქვს,
 შეფე-ბატონია... ზვალ მოუყვან დედოფალს
 თავის შვილს... სისხლის ძეხვი ეუბნება: ღვიძ-
 ლის ძეხვო, ვადმო ჩემსა...

„არცა იყო წაკვია იგი პირსა მისსა“. ღმერთო დიდებულყო-
 ნო მიცქერ (გადაფურცლავს). „ფარფეფელა...
 მოიყვანეს მისა დედაკაცი, რომელმაც...
 ერსა ზედა დაუყარა მრუშობასა და დაადგინეს
 იგი შორის... ზოლო იესო მრქუა მას: არცა მე
 განგკითხავ შენ, წარვიდე და ამიერიტან ნუ-
 დარა სცოდავ, (ხელებს აღაპურბს.) ღმერთო,
 ღმერთო, არ შემიძლია. ღმერთო, მარტო
 იმას გთხოვ, ლოცვა მაინც შემაძლებინო!
 (ბავშვი ჩაეხუტება.) ეს ბავშვიც დანახავით მე-
 ხობა-გულნო... (შტერს): კარლ, შიწეუე გაგვევანა
 ნეტავ! (შტერი აიყვანს ბავშვს და გაიშურება.)
 ეს ფრანციც არ შივიდა, არც გუშინ, არც
 დღეს, დაცხა... (ფანჯარას აღებს და კითხვას
 აგრძელებს.) „და დადგა ფერხთა თანა მისთა,
 ტაროდა და იწყო დაღობოდა ცრემლითა ფერ-
 ხთა მისთა და თმითა თავისა მისისათა წარ-
 ჰბოცდა და ამბორსუყოფდა ფერხთა მისთა და
 სეცხებდა ნელსაცხებელსა...“ (მუშტს მკერ-
 დში იცემს.) მცვდარია ყველაფერი! მაცხვავა-
 რი მე ზცებელი ფეხზე საცხებელს!

საზარმა

ანდრეისი, ვოიცეკი თავის ნივთებში იქექება.
 ვროცამი, ეს კაშკაღი შენი იყო, ანდრეის,
 გამოდგება.
 ანდრეისი (გაოგნებული, ყველაფერზე ამბობს):
 მა.

ვროცამი, ეს ჭვარი ჩემი დის ნაქონია, ეს
 ბეჭედიც.
 ანდრეისი, მა.

ვროცამი, ერთი ხატიც მაქვს, ორი ოქროს
 გული, დედაჩემის ბიბლიაში იდო. ზედ აწერია:
 როგორც ცხედარი ესვენა შენი, სისხლდადე-
 ნილი და გატანჯული.

უფალო ღმერთო, მარადეამ ასე ამყოფე ჩემი
 ცოდავილი გული.

დედაჩემის ხული დიდი ხანია მიიბარა უფალ-
 მა... ისე რომ, არა აქვს მნიშვნელობა...

ანდრეისი, მაო.

ვროცამი (რღაც ქალალს ამოაძვრენს).
 ფრიდრიხ იმან ფრანც ვოიცეკი, რიგითი,
 მეორე პოლიის მეორე ხატადიონის მეოთხე
 ანუთისი მხროლელი, დანადგებული მარტხას,
 20 ივლისს... დღეს 20 წლის? თავისა და 12
 დღისა ვარ?

ანდრეისი, ფრანც, შენ ლაწარეთში მოხვ-
 დები, შე ხაწყალო, ეხლა არაუც უნდა ხვამ-
 დე და ფხენილებს აყოლებდე სიციხის დასაგ-
 დებად.

ვროცამი, მა, ანდრეის, როცა მეკუბოვე
 ბურბუშელას ერთ ადგილას აქუჩებს, ჩერ
 არავინ იცის ზოლმე, ვის მოუწევს ზედ თავის
 დადება.

ქუჩა

მარია გოგონებთან ერთად სახლის წინ ზის.
 ბებია, მოგვიანებით — ვოიცეკი.

მზე კრიალებს ლამაზობას,
თესლი ქვირტად ღვივის:
მინდორს გადადიოდნენ,
ორ-ორად მიდიოდნენ,
თავში — მუხტირები,
ბოლოს — ვილინოები,
აღისფერი წინდები...

პირველი ბავშვი. ცუდია.

მეორე ბავშვი. როგორ იცი ხოლმე!
პირველი ბავშვი. მარია, შენ გვიმღერე!
მარია. არ შემიძლია.

პირველი ბავშვი. რატომ?
მარია. იმიტომ.

მეორე ბავშვი. რატომ იმიტომ?

მესამე ბავშვი. ბები, გვიამბე, რა

ბები, მოდი, თქვე კინებო... იყო ერთი ხაწყალი ბავშვი, არც დედა ჰყავდა, არც მამა, უველაფერი მკვდარი იყო და აღარავინ იყო ქვეყანაზე. მკვდარი იყო უველაფერი, ეს კი დადიოდა დღეღამეზე და ეძებდა, და რადგანაც აღარავინ ეგულებოდა დედამიწაზე, — ცაში მოუნდა ახვლა; თან მთვარეც ისე კეთილად დანათოდა თვის... რაცა ბოლოდაბოლოს მთვარეს მიაღწია, დამაბლი ქოროს შერჩა ხელში. მერე მზესთან წავიდა, მზე დამკენარი შეხუშვირა აღმოჩნდა, ვარსკვლავებთან რომ მივიდა, მათ ნაცვლად კატარა ოქროს ბოჭოები დახვდა, ცაზე კინძობთავებით მიკრული. და რაცა ისევე დედამიწაზე მოუნდა, დედამიწის ადგილას გადმოხრუნებული ქოთანია დაიჩახა-ღარჩა სულ მარტო. დაქდა და ატირდა, და ახლაც ზის და სულ მარტო.

პირველი. (გამოჩნდება). მარია!

მარია (შეშინებული). რა..

პირველი. მარია, წავიდეთ. დროა.

მარია. ხად?

პირველი. რა ვიცი!

ტყისპირი ტბორთან

მარია და ვლიცკო

მარია. ესე ეგ ქალაქი იქითენაა. როგორ შეშინა!

პირველი. ჭერ ვერ წახვალ. მოდი, დაქვი.

მარია. რომ უნდა წავიდე!

პირველი. ნუ გეშინია, ფეხები არ დაგისხხხ.

ლიანდება სიხბილით.

მარია. როგორ იცი ხოლმე!

პირველი. მარია, რამდენი ხანია ექვად ვართ, იცი?

მარია. ორი წელი შესრულდება ხამებას.

პირველი. კიდევ რამდენ ხანს ვიქნებით ეგვე იცი?

მარია. უნდა წავიდე, ვახშამი მოვაშვადო.

პირველი. გცივა, მარია? და მაინც, რა ობილი ხარ... რა ცხელი ტუჩები გაქვს ცხელია, ცხელი კახის სუნთქვა და მაინც, ხამოთხენ დაფთხობდი, ოღონდ ერთხელ კიდევ მტკიცე... გცივა? რაცა ცივდებიან, აღარ ხცი-

ვით ხოლმე, დილის ნამისაგან აღარ გამცივებ.

მარია. რა თქვი?

პირველი. არაფერი. (ღუმელი) მარია!

მარია. მთვარე რა წითლად ამოდის!

პირველი. სიხბილიანი ნამგალივით.

მარია. რას აპირებ? ფრანც, ფერი აღარ გავივს... (ვლიცკო დანას მოუღერებს.) ფრანც, გაჩერდი! ღვთის გულსიხთვის, მიშველეთ, მიშველით!

პირველი (რამდენჯერმე ჩასცემს დანას). ამა, ამა ვერ კვდები? ამა, ამა.. კიდევ ბორგავს; მაინც ვერა? კიდევ? კიდევ? (ერთხელაც ჩასცემს.) მოკვდო? მოკვდი. მოკვდა! (დანას ხელიდან გაავდებს და გარბის).

ფუნდუკი

პირველი, იცავჯთო, უველამ იცუკვითი მიდი, მიდი! გაიხვითქეთ და აუროდითი! მაინც იმის სახილო ვართ უველა! (მღერის.)

ქალიშვილო, ქალიშვილო,

ნეტავ რახა ფიქრობდი,

ქუჩის უველა შედროვებს რომ

ეტროდიალებოდი!

(ცეკვავს), კატა ხარ, ქუთი მოდი, დაქვი! ცხელა, ცხელა (ფრანცის იხდის). ასეა ხოლმე, ერთს მოიხვითებს სატანა, მეორე — დაუხსნტება; ქეთე, რა ცხელი ხარ! რატომ ნეტა? თუშცა, ნუ ღელავ; ქეთე, შენც მოახწრებს გაცივებას.. არ იმღერებს ჩამებს?

მთემ (მღერის)

შეხბეთს გულთ არ მიიწევს,

გრაქლი კახაც არ მაცვია,

არც წუტელა ფეხსაცმელი

არ შეშვენის მოახლებს.

პირველი. არა, ფეხსაცმელი რად გინდა, ქოჩხხეში შეხშოშველაც შეიხვლება.

მთემ (მღერის).

ფუა, საყვარულო, არ ვარგებულხარ,

მარტო იძინე, დაზოგე ფული!

პირველი. მართალია, არ მინდოდა სიხბლი შელის გახვრა.

მთემ. კი მაგრამ, ხელზე რა გაქვს?

პირველი. შე... შე?

მთემ. წითელია სიხბლი (ხალხი შეგროვდება.)

პირველი. სიხბლი?

მთემ. მთემ. აუჰ! სიხბლი!

პირველი. ეტყობა, გავიჭერი... აი, მარჯვენა ხელი...

მთემ. მთემ. კი მაგრამ, იდაუვზე როგორ მკვდები!

პირველი. შევიწმინდე.

მთემ. მთემ. მარჯვენა ხელი მარჯვენა იდაუვზე? კი მოხერხება გქონია!

მთემ. დემა ფობრა; სუნთ მცემს, კაცის სუნთ ფუჭ, უარს უკვ.

პირველი. დანწყვეტლოს ეშამება, რას შემიჩნდით! რა თქვენი ხაქმეა მომტყალეთ. თორემ პირველივებს... უშამებაც წაუღონართ! გკო-

ნათ. კაცი მოკვალი. მკვლელი ვარ? რას მომჩერებნბართი თქვენ თავს შეხედეთი გა-
მიშვითი (გარბის:)

ტბორძან

კოცეკი მარტო.

დანა დანა სად არის? აი აქ დამჩჩა. დანა გამუდისი სადღაც აქ იუო ახლოს ვარ... ეს რა ადგილია?... რა ხმები ისმის? რაღაც მოძრაობს. მიჩუმდა... სადღაც აქ იუო... მარია? ბუ, მარია! რა სირუშეა! გარინდულა უველაფერი რა გაფითრებული ხარ, მარია? ეს რა წითელი ლენტო გკიდია უმელზე? ვისგან მიიღე მრუშობის გასამჩქლოდ? შავი ხარ ცოდვისაგან, შავი! ნეტავ შე მინც გაგათერე? რას გაგჩენვია თმა, დღეს არ დაგიწნავს?... დანა! დანა! ხომ ვიპოვე! (წყლისკენ გარბის.) ასე, იქით, ხილრმეში (წყალში აგდებს დანას.) ქვსავით იძირება ჩაშაფხულ წყალში... არა, ძალიან აბლოხა, ხანაობის დროს. (ტბორში შეტოპავს

და უფლო შორს ისვრის.) ასე. ეხლა... მაგრამ ზაფხულში, ლოკინებზე რომ ჩაუვიხთყენ, უბ, დავანგული იქნება უკვე. ვინღა იცნობს... ნეტა დამმეტვრია... კიდევ გახისხლდამეტვრია ვარ? უნდა ჩამოვიტეხო. აქ ლაქა მქონია, აქა... (ორნი მოდიან.)

პირველი. მოიცა!

მეორე. გესმის? ჩუი აი იქ!

პირველი. აი! უუ. რა ხმაა!

მეორე. წყალი, იძახის: დიდი ხანია, არავინ დამხრჩვალაო. წამო, არ ვარგა ამის მოსმენა. პირველი. უუუ! კიდევ... მომკვდავითი! მეორე. შემზარავია! რა ბურუნია, უკუნი სიხნეუე დგას... ეს ხოკოების ზუზუნიც, გახზარული ზარებით... წავიდეთ:

პირველი არა, ძალიან გარკვევით ისმის უკვე! აი იქიდან! წამო, წამოშევი!

გერმანულიდან თარგმნეს

რეჟისორი პინანძემ და მამუბა ლაქიაშვილმა.

ძროხიკა

პეტრე ნალბანდიშვილი

კომპოზიტორი პეტრე ნალბანდიშვილი ამ თორმეტობედ წლის წინ დაკარგეთ. მუსიკალურ საზოგადოებას გამოაკლდა პატიოსანი, თავმდაბალი, აქტიური წევრი, მოსწავლე ახლგაზ-

რლობამ კი დაკარგა გული-სხმიერი აღმზრდელი, მზრუნველი მასწავლებელი, თავისი ცხოვრების გზაზე პ. ნალბანდიშვილმა განიცადა უველა ის ხილუბები, რაც თან ახლდა ჩვენს ცხოვრებას მდინარე წლებიდან მოყოლებული; ფინეთისა და მერე მსოფლიო ომი, ტყვეობა, რეპრესიები... უველგან და უოველთვის მუსიკა იუო მისი მანუგე-შეხელი, მისი მხსნელი. მუსიკას მიუძღვნა მთელი ცხოვრება, ურშობიდან მოყოლებული. სიმღერას ახწავლიდა ამ საქმით გატაცებულ ნიჭიერ ახლგაზრდებს, გუნდს ლოტბარობდა, ხელმძღვანელობდა ქაზს და თვითონვე წერდა მისთვის მუსიკას. ქმნიდა თავის დროზე ძალზე პოპულარულ საესტრადო სიმღერებს, რომლებიც ხანგრძლივად შერჩა საესტრადო მომღერლების რეპერტუარს. ბევრს ახსოვს მისი „ლურჯი იები“, „გაზაფხული“, საესტრადო ფანტაზია ორკესტრისათვის ქართულ თემაზე, რომელ-

საც საქართველოს ფარგლებს გარეთაც იცნობდნენ, ახლხან შევიტყვეთ, რომ მერე მსოფლიო ომის დროს, ტყვეობაში მყოფმა პ. ნალბანდიშვილმა სხვა თანამემამულეებთან ერთად ქართველ მომღერალთა გუნდი ჩამოაყალიბა და კონცერტებს მართავდა დაპირილი მებრძოლებისათვის პარიზისა და ევროპის სხვა ქალაქების საავადმყოფოებში, საკონცერტაციო ხანაკებში, სამხედრო ხატალიონებში და სხვ. თვითმიღველთა მოგონებით ამ კონცერტებს, ისე როგორც პ. ნალბანდიშვილის მიერ მებრძოლთა შორის მოწყობილ ხაგანწანათლებლო ლექცია-საუბრებს, მნიშვნელოვანი კვალი დაუტოვეთ. ქართველ მუსიკოსს, მის მოღვაწეობას ინტერესით ეკიდებოდნენ უცხოეთში. მისი წყალობით ქართული მანგები, იმედად და ნუგეშად მოველინა სხვადასხვა ეროვნების ადამიანებს იმ მძიმე დღეებში. ომიდან დაბრუნებული პ. ნალბანდიშვილი სერიო-